

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (RP 175/2021 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Veli Auvinen, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Pia Kivimies, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Jenni Oksanen, finansministeriet
- tullöverinspektör Juha Vilkkko, Tullen
- ledande expert Anne Kaleva, Skatteförvaltningen
- ledande expert Thomas Karlsson, Institutet för hälsa och välfärd (THL).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- social- och hälsovårdsministeriet
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- Förebyggande rusmedelsarbete EHYT rf
- Finsk Handel rf
- Turism- och Restaurangförbundet rf
- Bryggeri- och läskedrycksindustriförbundet r.f.
- Finlands Dagligvaruhandel rf
- SOSTE Finlands social och hälsa rf.

Inget yttrande av

- Småbryggeriförbundet rf
- Förening för Finlands Alkoholdryckhandel rf.

Betänkande FiUB 22/2021 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker ändras.

Gränsen för den sänkta skattenivån för öl föreslås bli höjd från 2,8 volymprocent till 3,5 volymprocent etylalkohol. Ändringen föreslås bli genomförd så att den beräknat enligt nuvarande konsumtionsmängder inte påverkar intäkterna från alkoholskatten. Följaktligen föreslår regeringen att skatten på svagt öl höjs från 24,75 cent till 29,55 cent per centiliter etylalkohol.

Med den föreslagna lagen genomförs rådets direktiv om ändring av direktivet om harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker.

Dessutom ska direktivets bestämmelse om utfärdande av det intyg över småskalig produktion som ska sändas till en annan EU-medlemsstat genomföras i Finland så att små oberoende producenter själva får utfärda intyg över sin verksamhet.

Bestämmelserna om denaturerad alkohol och skattefrihet för kosttillskott kompletteras. Vidare uppdateras hänvisningarna till EU:s lagstiftning.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2022.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Gränsen för den sänkta skattenivån för öl höjs i propositionen. Samtidigt förtydligas förfarandet för nedsatt skattesats för småskalig produktion som beviljas av en annan medlemsstat. Propositionen innehåller inga förslag om att utvidga skattesänkningen ytterligare. I det följande behandlar utskottet dessa tre teman, som också lyftes fram i sakkunnigutfrågningen.

Harmonisering av skatten på öl

Enligt propositionen ska skatten på öl med en alkoholhalt på över 0,5 men högst 2,8 volymprocent höjas från 25,75 cent till 28,35 cent per centiliter etylalkohol i samband med ändringen av volymgränsen för svagt öl. Skatten på öl som innehåller mer än 2,8 men högst 3,5 procent sjunker från 38,05 cent till 28,35 cent, eftersom sänkt skatt ska tillämpas på sådant öl i fortsättningen. Skatten på öl som innehåller minst 0,5 men högst 3,5 volymprocent alkohol är 28,35 cent per centiliter etylalkohol. Den normala skattenivån på öl med en alkoholhalt på över 3,5 volymprocent ligger oförändrat kvar på 38,05 cent per centiliter etylalkohol. Utskottet understryker att ändringen kommer att genomföras så att de nuvarande konsumtionsmängderna inte inverkar på intäkterna av alkoholskatten. Det handlar om det nationella genomförandet av direktivet om ändring av det så kallade strukturdirektivet för punktskatter på alkohol och inte om en höjning av den nationella nivån på alkoholskatten i syfte att öka skatteintäkterna.

Betänkande FiUB 22/2021 rd

Syftet med ändringsdirektivet är att minska möjligheten till divergerande tolkningar av lagstiftningen och risken för rättslig osäkerhet samt undvika administrativa bördor för ekonomiska aktörer och skattemyndigheter, likaså kostnader för att följa bestämmelserna. Ett annat mål är att minska skattefusk och negativa hälsoeffekter. Dessutom eftersträvas jämlika skattevillkor för ekonomiska aktörer i alla branscher inom alkoholindustrin.

På den punkten fick propositionen brett stöd av de sakkunniga, med undantag för vissa enskilda kritiska ståndpunkter. Enligt uppgifter till utskottet kommer en exakt riktad och minimal ändring av beskattningen som den som föreslås nu sannolikt inte att resultera i ökad total alkoholkonsumtion och således inte heller leda till större alkoholrelaterade skador. Ändringen kan däremot medverka till att ölsorter med högst 3,5 volymprocent alkohol introduceras på konsumentmarknaden för att konkurrera med starkare ölsorter. Utskottet ställer sig bakom förslaget.

Vid bedömningen av konsekvenserna är det bra att tänka på att ändringen kvantitativt sett överlag gäller en mycket liten produktgrupp. Andelen öl som för närvarande omfattas av den sänkta skattesatsen är liten: 2020 utgjorde öl med mer än 0,5 men högst 2,8 volymprocent alkohol 1,4 procent av allt öl på marknaden. Likaså är andelen öl som nu föreslås ingå i den sänkta skattenivån mycket liten: öl som innehåller mer än 2,8 men högst 3,5 volymprocent utgör bara omkring 0,4 procent av all öltillverkning. Därför anser utskottet att ändringen är mycket liten och instämmer inte i enskilda kritiska ståndpunkter.

Sänkt skatt på småskalig produktion

I propositionen ingår inget förslag om utvidgad skattesänkning för småskalig produktion, även om direktivet tillåter större sänkning än i dag. Nedsatt skattesats för småskalig produktion kan enligt strukturdirektivet för det första tillämpas på öl som tillverkas av små oberoende bryggerier, om den årliga produktionen uppgår till högst 20 miljoner liter. För det andra kan nedsatt skattesats beviljas små destillerier som producerar högst 1 000 liter hundra procentig alkohol. Ändringsdirektivet tillåter att det i fortsättningen medges nedsatt skattesats också för andra grupper av drycker, bland annat vin, andra drycker tillverkade genom jäsning och mellanprodukter.

Enligt gällande lag är ett bryggeri berättigat till sänkt skattesats, om den skattskyldige lämnar tillförlitliga uppgifter om att ölet har producerats i ett bryggeri som i rättsligt och ekonomiskt hänseende är oberoende av andra bryggerier, som utövar sin verksamhet fysiskt separat från andra bryggerier och som producerar högst 15 miljoner liter öl per kalenderår. Skattelättnaden minskar när mängden producerat öl ökar och är högst 50 och lägst 10 procent. Skattesänkningen är ackumulerande och ett litet bryggeri får ha kvar de tidigare skattesänkningarna när produktionen stiger.

De sakkunniga stödde i princip att sänkt skattesats för småskalig produktion bibehålls i nuläget. Största delen av dem instämde i propositionen med betoning på konkurrensneutralitet och folkhälsoaspekter.

Utskottet instämmer i sakkunnigbedömningen att stöd som beviljas i form av sänkt skattesats på alkohol inte nödvändigtvis är det mest effektiva sättet att stödja mindre företag. Stödet kan nämligen bli ett stelbent hinder för tillväxt i företagen. Utskottet delar också den oro som framfördes

Betänkande FiUB 22/2021 rd

av vissa sakkunniga om att stödet, i synnerhet till en början, snarare gäller produkter som importerats utifrån än drycker som produceras i Finland. Enligt tillgänglig statistik har läget för öl de senaste åren varit att cirka 100 000 liter öl från småbryggerier årligen har exporterats från Finland till andra EU-medlemsstater. Samtidigt har Finland årligen importerat i snitt 1,1 miljoner liter öl från småbryggerier. Ett stöd som utsträcks till nya produkter och aktörer skulle sannolikt medföra många tolkningsfrågor, särskilt vad gäller företagens oberoende och samarbete mellan företag. Det skulle ge upphov till större osäkerhet för aktörerna och mer administrativt arbete för myndigheterna. Utskottet stöder således modellen i propositionen som innebär att den sänkta skattesatsen på alkohol för småskalig produktion inte breddas.

Intyg över småskalig produktion

I propositionen föreslås det att ändringsdirektivets förpliktande bestämmelse om intyg över småskalig produktion i Finland genomförs så att små oberoende producenter själva får utfärda intyg över sin verksamhet. Utskottet har ingenting att invända mot förslaget. På den punkten fick propositionen brett stöd bland de sakkunniga.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 175/2021 rd utan ändringar.

Helsingfors 26.11.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Sami Savio saf
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Petri Honkonen cent
ersättare Toimi Kankaanniemi saf
ersättare Merja Kyllönen vänst.

Betänkande FiUB 22/2021 rd

Sekreterare var

utskottsråd Ilkka Lahti.